

sedanji deželni predsedniki, izvzemši prečastitega gosp. Winklerja, ki ga zna, so se ga učili.

Poslanec dr. Zarnik: Napraviti imam nekoliko opazek nasproti gosp. Dežmanu, ki je toliko naglašal, kako silno potreben je nemški jezik Slovencem, ako hočejo v tujih deželah priti do kruha. No, nemški jezik je našim deželanom jako malo potreben, kajti le redko hodijo oni v nemške kraje, pač pa v veliki množini v južne slovanske kraje in pa v Trst. Istim, kateri gredo v Trst, in katerih je jako velika večina, bilo bi znanje laškega jezika jako potrebno.

Toda gospodje nasprotne strani, kateri silijo nemščino našemu slovenskemu narodu le s povodom, da skrbijo za njega, ako gre med svet, nikdar niso še predlagali 500 ali 1000 gold. za poduk italijanskega jezika, ki bi bil v istini Slovencem, ki gredo po zaslužkih izven dežele, dosti bolj potreben, kakor pa nemški jezik. Ko bi pa imel deželni zastop nalog, skrbeti za vse tiste ljudi, kateri gredo izven dežele, treba bi bilo, da njih podučevati skrbimo tudi v angleškem jeziku, kajti kranjski Slovenci so v Minnesotti in Wabashi ustanovili že prilično veliko kolonijo, in ker je v severni Ameriki poslovni jezik angleški, bi bilo jako potrebno in koristno, da bi ga naši rojaki tudi znali. In tako bi bilo potem po načelu gospodov nasprotne strani skrb imeti za to, da se Slovenci naučé vseh jezikov. Najbolj treba bi pač bilo, da se naši ljudje učé hrvatskega ali srbskega jezika, ker, kakor je bilo že istinito opomneno, oni hodijo v ogromni večini v južno-slovanske kraje. Ali gospoda, ako bi se kak ljudski učitelj postopil pod sedanjim šolskim svetom vcepljevati naši mladini srbski jezik ali le cirilico, stante pede bil bi iz službe odpoden, akoravno bi deloval le koristno za naš narod. (Dobro! Dobro! Res je!) Iz tega se vidi, da našim narodnim nasprotnikom absolutno ni nič do tega, pomagati našemu narodu s tem, da se priuči njemu koristnih in potrebnih jezikov, ampak da jim je edini smoter le germanizacija našega slovenskega naroda. (Dobro! Dobro! Res je!)

V obče pa mi nismo naših ljudskih šol ustanovili za tiste, kateri gredo izven dežele, ampak za naš narod, kateri v deželi ostane in tu živi. (Klici: Tako je!) Slovencu, ki ostavi deželo, temu je samemu skrb, da se priuči jezika, kakoršen mu je potreben, kakor se v istini tudi Slovenci iz Kranjske, na pr. v Trstu, jako hitro priučé laškega jezika. (Dobro! Dobro!)

Poslanec dr. Vošnjak opomni, da med bolniki, kateri so se oskrbovali v inozemskih bolnišnicah pretečeno leto, in katerih je bilo 3087, jih je bilo največ oskrbljenih v južnoslovanskih deželah in v Trstu, najmanj pa na Nemškem. Ako se računi po teh številkah, je kranjskih Slovencev komaj 10.000 v nemških krajih, 30.000 pa v južnih pokrajinah in v Trstu. Po tem pač ni vsem tolik potrebna blažena nemščina.

Poslanec dr. pl. Schrey pokara gosp. Svetca, da kot ud okrajnega in krajnega šolskega sveta ni precej proti litijskemu učitelju postopal uradno, kajti isti je pozabil na svojo dolžnost, ker se ni brigal za poduk nemškega jezika v ljudski šoli litijski. Dr. pl. Schrey kot poročevalec še mnogo govoriči, konečno pa vsklikne: „Wer heute ein gebildeter Mensch sein will, muss deutsch kennen!“ (Glasno oporekanje! Ni res! Velik smeh. Nemški poslanci popravljajoči abotno trditev dr. pl. Schreya kličejo: „In Oesterreich!“)

(Konec prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Zemljišni davek.* Vsa poročila, ki se razglašajo iz centralne komisije za vredjenje zemljiškega davka, kažejo na to, da bode centralna komisija sprejela predloge vladine, ki jih stavi in utemeljuje dvorni svetnik Mayer. Po tem imamo pričakovati, da bode čisti prihodek, katerega je bila centralna komisija določila na 169 milijonov in 640.072 gold., reklamacijske komisije pa znižale na 164 milijonov in 87.875 gold., povikšan na 165 milijonov in 132.110 gold., da bode potem davka plačevati po 22.9 krajc. od goldinarja (namesto sedanjih 22.1). Kranjska dežela kaže nam sledeče številke čistega dohodka, po starem katastru cenjen je bil na 3,538.549 gold. centralna komisija odločila je prvič . . . 2,868.939 „ reklamacijska komisija 2,810.031 „ zdaj kaže pri centralni komisiji . . . 2,815.942 „

Zemljišni davek za Kranjsko pa kaže sledeče številke:

Po starem katastru plačevala je Kranjska 943.613 gold. zdaj plačuje po sklepu centr. komisije . . . 634.036 „

Kakor zdaj kažejo začasni sklepi centralne komisije, imela bo Kranjska v prihodnje plačevati 639.335 gold.; pričakujemo tedaj stalno polajšanje za 304.278 gold. ali 32 2/10%.

Politične stvari.

Pogreb ustavoverne stranke v Ljubljani.

Volitev državnega poslanca v Ljubljani prišla je v tir, ki bi za narod naš ne mogel biti sijajniši. Nemškutarska stranka, katera je še pred kratkim z „intelligenco“, „kapitalom“, „Kulturnation“, „Grenzveste deutschen Wesens“ itd. itd. po širokem svetu judovskih časnikov na vsa usta trobila svojo nepremagljivost, tista stranka je dne 30. u. m. pri svojem volilnem shodu, katerega so se vdeležili c. k. uradniki, učitelji in c. k. penzionisti — tista stranka res brez ovinkov pred vsem svetom spoznava, da jo je sram svetu pokazati, kako malo jih je, da tedaj ne premorejo ne kandidata ne toliko volilcev, da bi se njihovega števila ne bilo treba pred svetom sramovati. — Kateri vzrok pasivitete navedó nemškutarji? Pravijo, „da pri sedanjih vladinih razmerah ni mogoče prosto glasovati“. Posebno šolski nadzornik Pirker je neki pri volilnem shodu nezaslišano opisaval pritisek tukajšnje deželne vlade oziroma deželnega predsednika, tisti Pirker, ki je pretekle čase le z bičem žuganja in kazni gonil vse, kar je njemu poslušno, tisti Pirker, ki še do danes brez kazni sme nadaljevati svoje nemškutarsko strahovanje. Naj nam imenuje ta stranka le enega uradnika, kateremu bi se bil zarad glasovanja pri volitvi skrivil tudi le las? Ali se ona ne spominja več, da sta pri predzadnjih volitvah celó dva uradnika c. k. deželne vlade sprejela protivladno kandidaturu in izvolitev v ljubljanski mestni zbor? In ta stranka drzne se, kričati o terorizmu sedanje vlade, samo da bi prikrila s tem svojo ničevost. — Vlade sedanje delovanje pri volitvah edino je skrb za prosto volitev, in zato naravno tu in tam ne trpi, da bi njeni uradniki agitirali za vladi nasprotne kandidate, pri tem pa pušča vsakemu uradniku popolno prostost volitve. Če ima tedaj vsa nemškutarska stranka prostost volitve, in razun političnih uradnikov tudi prostost agitacije za svoje kandidate, smemo po pravici prašati: kje je v Ljubljani nekdanj ponosna ustavoverska stranka? kje je, odkar je